

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s poštni-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četri leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
spravništvu v škofljsk.
poslopju (Bischofshof.)
Delažniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne llete
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis!
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce. Če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Večje dače, prodaja deželnega premoženja in naposled krída na Štajerskem.

Naša dežela Štajerska slovi, da je lepa. Pravijo tudi, da je rodovitna in še celó, da je bogata. Lepa res je in večidel tudi rodovitna. Bogata pa ni več, odkar jeno deželno mošnjo nemški liberalci v rokah držijo. Poslanci nemško-liberalne stranke imeli so do sedaj večino in jo imajo še tudi letos v deželnem zboru v Gradcu. Bodo tedaj, kakor do sedaj, tako tudi zanaprej nesrečno gospodarili ter srenjske, okrajne posebno pa deželne stroške in doklade na višje gnali. Za pravi blagor ljudstva se nam zdi, da jim je toliko mar, kakor za davno raztrgane škornje. Gospodariti hočejo. Korigo zapustiti, iz katerega jim strankarji že 18 let zobljejo, tega nečejo. Strastno lovijo in iščejo prijateljev, pristašev in podpornikov, kder le zamorejo. Svojo gospodstvo ohraniti, upliv sv. Cerkve kolikor mogoče zatreti, Slovence na Štajerskem ponemčiti, v ta namen se jim nič in nihče ne usmili, ne srenje, ne okraj, ne dežela, ne Nemeč ne Slovenec. To je treba vedeti in ne pozabiti vsakemu, ki hoče pravi vzrok zadeti, zakaj so nam nemški liberalni poslanci zadnja leta vedno večja bremena nalagali, in zakaj se nam celó v sedanjih tolikih stiskah za drugo leto zopet glasijo še z večjimi deželnimi stroški in vsled tega z večjimi deželnimi dokladami, z prodajo deželnega imetja, kar vse skup bo sčasom vzrok — neizogibnej krídi!

Cesarske dače je letos deželi Štajerskej predpisane: 4.497.185 fl. To je cesarska ali državna dača; toliko gre letos iz dežele na Dunaj v državno blagajnico. Ta svota pa je ob enem tista, po kateri se bodo za drugo leto 1879 računile deželne štajerske doklade (Landesumlagen). Teh bo zopet več, kakor lani, namreč 41%, lani 39% in pred 6 leti samo 31%. Kajti l. 1872. so poslanci deželne stroške nastavili samo na 2.493.670 fl. letos na 3.917.830 fl. za drugo leto pa 4.379.298 fl. t. j. blizu toliko, kolikor znaša cesarska dača. Zakaj pa tedaj zopet večjih stroškov? Najbolj zavoljo vedno večjih plačil za šole: za učitelje,

učiteljice, profesorje, šolska poslopja, učila itd. Kako pa mislijo liberalni poslanci gori omenjenih 4.379.298 fl. pokriti? Nekaj se jih bo poplačalo po deželnih dohodkih, 1.819.254 fl. bodo kot 41% doklado vrgli na dačo, zavoljo še ostalih denarjev so pa sami v silnih zadregah, ker so si jih naložili pa ne vedó od kod vzeti. Kako so pa v te zadrege prišli? Zopet zavolj novošegnega šolskega ropota. Zavezali so se namreč, če vlada dovoli v Gradcu staviti velikansko palačo za tehniško višjo šolo (Technische Hochschule), ki je po naših mislih nam celó odveč, doplačati iz deželne blagajnice — 300.000 fl. Vlada je stavljenje sklenila in štajerskim davkeplačilec je zopet treba globoko v žep segati; dalje so iz rednih stroškov med izredne letos prvokrat prestavili stroške za popraviljanje stez in reguliranje vodá, menda zato, da bi se menj zvedeni poslanci ne ustrašili velikanske svote, ki stoji med rednimi stroški za šole, namreč celih: 1.745.278 fl. Dalje so med izredne stroške djali 17.000 fl. za Grotenhofsko šolo. Naposled bo še treba 134.337 fl. na posodo vzeti za poplačanje deželnih starejih dolgov in konečno vsak sprevidi, da, če bo tako pri šolah ostalo, kakor do sedaj, bo skoro samo za male šole 1½ milijon na leto treba, tako, da bode bolj kakor 2 milijona za šolske potrebe samo rednih stroškov! Sploh toliko so liberalni poslanci že naprej deželi naložili, da bo v kratkih letih zmanjkalo 2.925.000 fl. Vse to so premišljevali leta dni. Nekateri svetujejo takoj 3 milijone proti 6% obrestim na posodo vzeti z tem, da se dolg v 33 ali 50 letih v obrokih poplača. Ti gospodje hočejo tedaj že naše sinove in vnuke obložiti in deželo zadolžiti; kajti poplačevanje dolga z obrestí vred bi deželo v 33 letih stalo 13 milijonov, tedaj bolj kakor 4krat več, kakor bi izposojeni kapital znašal. To so drugi poslanci tudi res pomislili in torej svetujejo, ne zmanjšanje stroškov, ampak prodavanje deželne premoženja, za drugo leto 290.514 fl. pa, irne rente, poznej pa še ostalega pregibnega in naposled tudi nepregibnega imetja n. pr. Doberne. Slatine itd. Ali tudi to bo težko kaj zdalo in če bodo liberalci še

dalje gospodarili, ne bomo konečnemu zadovoljenju in krivi ušli, ki je navadno konec liberalnega gospodarstva! Vsaj znamo, da tej osodi ne uide nobena hiša, kder se delajo neprenehama drage in pogosto celo nepraktične preneredbe, in kder se za vsako delo naprosi in nastavi preveč in predobro plačanih delavcev; naposled gospodarja vjejo, cela hiša pride na nič! Uboga Štajerska!

Gospodarske stvari.

Celjska razstava.

Kakor je „Slov. Gosp.“ že naznanil, se je celjska razstava dobro obnesla. Pred 15 leti, leta 1863. se je zadnja enaka razstava v Celju obhajala, toda letošnja je bila imenitnejša. Za razstavo živine je bil odločen velik drevored, ki sicer služi vojakom za vojaške vaje. Začnimo s razstavljenimi konji. Bilo jih je 5. okt. vseh skupaj okoli 70, 13 se jih je premijiralo: v premije za konje je bilo razdeljenih 280 gld. v srebru. V nedeljo (!) 6. okt. se je prignala na omenjeni drevored živina, svinje in kuretnina, premij je prejelo 19 glav goveje živine v znesku 200 gld. v srebru, 11 svinj z 15 cekini, šestero kuretnine z 10 srebrnimi gld., zraven se je razdelilo 6 premij čebelorejcem, vsem skupaj 14 gld. v srebru. 7. oktobra so se razdelile premije razstavljalcem poljedelskih pridelkov. Bilo je pripravljenih 15 daril, 6 svetinj pa 21 gld. Razstavljalcem sadu, grozdja in vrtnih pridelkov se je odločilo in razdelilo 35 gld. v srebru, nekaj svetinj in pohvalnih pisem, razstavljalcem gozdnih pridelkov (celjski mestni občini pa gorunjegraškemu kn. škofijskemu oskrbništvu) so se priznale državne svetinje pa pohvalno pismo; razstavljalcem raznovrstnih poljedelskih mašin 2 svetinji pa mnogo pohvalnih pisem. Raznovrstni obrtniki so prejeli za različne obrtnijske pridelke mnogo svetinj — n. pr. tovarna za predenje v št. Pavlu pri Priboldi in celjska mestna dekliska šola za krasne obrtnijske in domače gospodinjske pridelke. — Ropas na Vranskem za pijano itd. Ne smem zamolčati velikanskega sode, ki ga je napravil tukajšnji sodar Palos, kterege pa ni bilo moč v razstavino dvorišče spraviti. Sod meri 30 četertinjakov (300 avstr. veder), samo železna kovina je težka 11 centov; celi sod pa blizo 80 centov, stane pa 660 gld. ter se pošlje v Pečuh na Ogorskem. Ljudstva je prve dni, posebno v nedeljo prihajalo v velikem številu razstavljenih reči ogledovat — v nedeljo se je štelo 5000 obiskovalcev. Tudi odlični možje so bili v razstavi, kakor mil. knezoškof Lavantinski, cesarski namestnik graški, baron Washington, nekov sekcijski svetovalec iz Dunaja kakor namestnik povabljenega ministra Chlumeckija. Vse je bilo okusno uravnano, vse se je po sreči vršilo. Le ena reč je mnogoterim obiskovalcem razstave težko djala

pri sreč: ta okoliščina namreč, da se je človek nehoté moral vprašati: kje pa smo? Na nemški ali slovenski zemlji? Po mestu je vihralo več nemških zastav, slovenski si videl le 2. Govorniki: Berks, sekcijski svetovalec in celjski župan so razstavo otvorili s nemško besedo, plakati po mestnih voglih so bili (izvzemši starejše plakate, v katerih se je razstava naznanjala) vsi nemški; na velikem dvoru so se številke premijirane živine klicale vse v nemščini, napis na razstavinem poslopju (nekdanja Lasnikova tovarna za usnje) je bil na obeh straneh samo v nemščini, ogromna večina razstavljenih poljedelskih, obrtnijskih in drugih pridelkov je imela edino le nemške napise. Le par razstavljalcev, kakor g. Lipold iz Mozirja, Kovač iz Lapohe in morda še eden ali 2 druga sta razpostavljenim rečem dala slovenski napis. Tužno mi je bilo pri sreč, ko sem ogledoval lepo grozdje in sadje Vizjakovo iz Teharjev, ki pa je imelo le nemške napise! Kaj so si mislili pač ptujci, ki so prihajali te dni v Celje? „Celje, njegova okolica, in menda celi spodnji Štajar, je zrel za veliko nemško žrelo“? To me je žalilo, ker sem Slovenec in na zemlji slovenski, druga okoliščina pa, namreč da so se biki, krave in teleta, svinje in kuretnina razstavili na dan Gospodov, v nedeljo, to pa me je žalilo, ker sem katoliški kristijan.

Eden izmed slovenskih ogledalcev.

Kako se morejo slabi travniki vzboljšati.

M. Imel sem, tako pripoveduje velik posestnik z Spodnjega Avstrijskega v gospodarskem časniku „Praktische Landwirth“, kos travnika sred drugih travnikov, komaj pol orala velik. Travnik je bil skoz in skoz močvirnat, dajal le prav srednje košnje tako, da se je na njem v boljšem letu le kakih 13—14 centov sena in otave nakosilo. Mrva je bila skoz in skoz kislá, večidel iz slabih travnih sort in za kravjo krmo neporabna. Travnik sem dal vzboljšati in sicer na takovle način. Preteklo spomlad se je navozilo nanj 60 vozov leto starega komposta ali mešanega gnoja, voz blizo 18 kubičnih čevljev imajoč. Kompost se je ravnomerno po celem travniku raztrosil tako, da je bil cel travnik za prst debelo z kompostom pokrit. Brž ko se je spomladi drn na travniku tajati začela, se je z ostro brano na vse strani močno povlačila, da se je iz natrošenega komposta, drni in travnih koreuin rekel bi nekakošno močnikasto blato napravilo. V to blato se je posejala smes travnih semen, kakoršne imajo semenski kupci v svojih prodajavnicah za take travnike večidel že priredjene. Izbrala se je semenska smes za sube travnike, ker se je voda pod površino stoječa po odprtih jarkih odcedila, da se je travnik v subega spremenil, kakoršnega dobre krmine trave zahtevajo. Na to se je travnik še jedenkrat povlačil toda bolj rahlo in potem svoji osodi prepustil. Smesi travnih semen so se še primešali 4 funti